

ARTIKEL BRAGT I
"NYT FRA PRIVATSKOLERNE"

Specialundervisning

- hvordan tilgodeses den enkelte elev, så behovet for specialundervisning reduceres
- hvordan opnås tidlig indsigt
- og hvad gør vi så!

Når man taler om – og tænker specialundervisning, vil man uvilkårligt også reflektere over, hvordan man kan skabe læringsrum, hvor behovet for dette minimeres – samt hvilke ydre faktorer man kan bringe i spil, så der kan tilrettelægges dels en optimal undervisning dels en målrettet specialundervisning.

For at starte med de ”ydre faktorer” – altså det, der ikke er iboende barnet, så mener vi, at følgende faktorer er vigtige:

- at skabe læringsrum i den almindelige undervisning, der sikrer, at barnet udfordres i zonen for den nærmeste udvikling
- at der er opmærksomhed på barnets faglige udvikling – såvel relateret til ”egen - udviklingen” som ”normen”
- at skolen har/uddanner resursepersoner, der har/får den fornødne viden om børns faglige udvikling, og hvordan man styrker denne (læsevejleder, matematikvejledere, spec. pædagogiske uddannelser, lærere der kan diagnosticere dysleksi mv.)
- at skolen har lærere, der brænder for at give specialundervisning.
- at skolen har en målsætning, der tager specialundervisningen alvorlig

I forhold til at skabe så optimale læringsrum som muligt, har vi erfaring med, at en skoledag – for indskolings elever - , hvor eleverne har den samme lærer hele dage, og hvor der arbejdes efter arbejdsplaner, er optimal.

At arbejde med arbejdsplaner, mener vi, er det mest givtige bud på differentieret undervisning. Rent praktisk foregår det på den måde, at hvert barn får udleveret et materiale (mappe), hvori der er anført forskellige emner, der skal arbejde med. Eleverne kan vælge mellem matematik, dansk, engelsk og computer. Fra hvert fagområde har læreren fundet materiale, der udfordrer det enkelte barn på dets udviklingstrin.

Nogle børn har stort behov for bevægelse i deres indlæring - andre har brug for ro til fordybelse.

Det mener vi, arbejdsplanerne giver mulighed for.

NYBORG FRISKOLE

Vi bruger arbejdsplanerne, fordi de elever, der har svært ved at tilegne sig den boglige viden (bl.a. pga. udviklingstrin, kognitive resurser mm.) ikke føler sig presset af de "faglige stærke børn". De får mulighed for at udvikle sig i eget tempo og med varierende opgaver indenfor det fagområde, hvor de har brug for træning.

Børn, der er bogligt stærke, har også stor gavn af arbejdsplanerne. I den traditionelle klasse - undervisning kommer disse børn nemlig ofte til at vente eller lave "ekstraopgaver" for at få tiden til at gå, mens de venter på, at klasseundervisningen kan gå videre.

Når børnene arbejder med arbejdsplaner, kan de hele tiden udfordres, fordi de får opgaver tilpasset deres behov (zonen for den nærmeste udvikling). Børnene har også mulighed for at arbejde på tværs af årgangene således, at børnene finder sammen i grupper omkring interessefelter, arbejdsformer og niveauer.

Vores erfaring er, at brugen af arbejdsplaner frigører læreresressurser i undervisningssituationen – og betyder, at læreren har tid til at følge det enkelte barn nøje. I bh. klassen og 1. klasse er det således muligt at læse med hvert enkelt barn hver dag.

Vi starter læseindlæringen allerede fra første dag i 0. klasse. Det er ikke vores mål, at eleverne tidligt skal presses, men den tidlige start giver børnene (og lærerne) ro og lang tid til at indlære læsning - vi har tid til at lege med bogstaver, lyde og stavelser uden at føle, at vi har travlt.

Erfaringen er, at vi på den måde får de bogligt svage børn med i undervisningen.

I børnehaveklassen er der desuden i nogle timer sat en specialundervisningslærer / læsevejleder på klassen, der ud over den ekstra hjælp, det er at være flere hænder, også er i stand til at finde frem til de elever, der må have behov for noget ekstra – eller andet.

Indsatsen i de første skoleår bør primært bestå af:

- Brugen af arbejdsplaner og fokusering på eleverne sproglige udvikling
- Daglig læsning med lærer
- Læseaftale med hjemmet
- Støttelærer/læsevejleder tilknyttet klassen
- Testning af eleverne med efterfølgende konference m. bl.a. læse /matematikvejleder (vi mener, at det er vigtigt at lave årlige dansk(læse og stave) og matematiktest på det enkelte barn
- Læse/stavekurser kurser

Elever, der ved observationer, tests mv. viser sig at have behov for specialundervisning, tilbydes, i samarbejde med forældrene dette.

Ofte tilrettelægges specialundervisningen så den rent organisatorisk kan anvendes på forskellig vis :
Som holdundervisning – eksempelvis 2 til 3 gange ugentlig, som mere intensiv støtte i en periode, som læsekurser mv.

Dette opnås ved, at støtten lægges som ”et bånd” hen over eksempelvis danskundervisningen i en afdelingen. Det er ikke altid dette er muligt, men i vid udstrækning lykkes det (ved skemalægningen), at parallellægge rigtig mange dansk, matematik og engelsktimer i den enkelte afdeling (indskoling, mellemtrin, overbygning) – og på denne parallellægning kobles så specialundervisningen. Denne struktur tilgodeser, at den enkelte specialundervisningselev kan modtage et tilbud, der matcher den aktuelle undervisningssituation, og det betyder også, at ingen specialundervisningstimer går ”tabt”, fordi eleven eksempelvis er ”ude af huset” – specialundervisningslæreren har nemlig mulighed for at yde støtte til en anden elev i afdelingen. Forudsætningen for at bruge denne struktur er, at specialundervisningstimerne læses af lærere, der har specialundervisning som primær arbejdsopgave ... såvel beskæftigelsesmæssigt som interesse- og uddannelsesmæssigt.

Bent Gangelhof
Skoleleder

Marianne A. Rasmussen
Viceskoleleder